

Izješće o radu Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika (HZSU) u 2024. godini

Poštovane umjetnice, poštovani umjetnici, kolegice i kolege!

U skladu s odredbama Statuta HZSU-a, Redovita skupština održava se jednom godišnje, najčešće krajem godine, zbog specifičnosti poslova koje obavlja Stručna služba HZSU-a.

Posljednja održana Skupština bila je 12. prosinca 2023.

Tijekom 2024. godine Upravni odbor HZSU-a održao je pet sjednica.

Na sjednicama Upravnog odbora, osim predlaganja godišnjeg programa rada, financijskog plana i financijskog izvješća HZSU-a, raspravljalo se o aktualnim temama vezanim za obavljanje samostalne umjetničke djelatnosti i statusa profesionalnih samostalnih umjetnika te su se razmatrali dopisi i podnesci samostalnih umjetnika i umjetničkih strukovnih udruga.

Od važnijih tema izdvojili bismo sljedeće:

- **Inicijativa i prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika** o načinu i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske

Upravni odbor je zaključio da je potrebno Pravilnik o načinu i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 91/2015 i 26/2021; u daljnjem tekstu: Pravilnik) izmijeniti i dopuniti u dijelu koji se odnosi na imenovanje članova i zamjenika članova Stručnih povjerenstava za priznavanje prava samostalnih umjetnika, pogotovo zbog činjenice da se na izradu „novog“ *Zakona o obavljanju umjetničke djelatnosti i poticanju umjetničkog stvaralaštva* već iznimno dugo čeka, a mnoge „nove“ umjetničke strukovne udruge u međuvremenu učestalo iskazuju interes za uvrštavanje na popis umjetničkih strukovnih udruga koje imenuju članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava, što Upravni odbor HZSU-a nije u mogućnosti učiniti zbog članka 11. stavka 1. i članka 12. stavka 1. Pravilnika, kojima je propisano da verifikaciju mandata obavlja Upravni odbor samo za umjetničke strukovne udruge koje su do stupanja na snagu Pravilnika imenovale članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava.

Slijedom navedenog, Upravni odbor je 10. srpnja 2024. pokrenuo Inicijativu i uputio svim umjetničkim strukovnim udrugama, koje imenuju članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava za priznavanje prava samostalnih umjetnika, prijedlog izmjena i dopuna članka 10. stavka 2., članka 11. stavka 1. te članka 12. stavka 1. Pravilnika u cilju prikupljanja većine propisane člankom 7. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva („Narodne novine“, broj: 43/1996 i 44/1996 – ispravak) potrebne za izmjene i dopune Pravilnika. Inicijativa i prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika objavljeni su na internetskoj stranici HZSU-a. Ministarstvo kulture i medija također je obaviješteno o istome (*podnesak je dio ovoga Izvješća*).

Predloženim izmjenama i dopunama Pravilnika omogućilo bi se „novim“ zainteresiranim umjetničkim strukovnim udrugama, koje u svome članstvu imaju umjetnike koji obavljaju umjetničku djelatnost propisanu IV. dijelom Pravilnika, podnošenje zahtjeva za uvrštavanje na popis umjetničkih strukovnih udruga koje imenuju članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava.

Postojeće umjetničke strukovne udruge, koje su do stupanja na snagu Pravilnika imenovale članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava, trebale su se u roku od dva mjeseca, odnosno najkasnije do 10. rujna 2024. pisano očitovati jesu li suglasne s predmetnim prijedlogom izmjena i dopuna Pravilnika.

Nažalost, od 29 postojećih umjetničkih strukovnih udruga, samo su se četiri umjetničke strukovne udruge očitovale da su suglasne s predmetnim prijedlogom izmjena i dopuna Pravilnika, čime nije prikupljena većina propisana Pravilnikom (najmanje 15 udruga od postojećih 29).

Upravni odbor je zaključio da će se predmetno pitanje, kao i sve druge mjere u cilju poboljšanja statusa samostalnih umjetnika, ponovno aktualizirati prilikom rada na izradi nacрта prijedloga „novog“ *Zakona o obavljanju umjetničke djelatnosti i poticanju umjetničkog stvaralaštva*.

Očitovanje o suglasnostima umjetničkih strukovnih udruga vezano uz predmetnu Inicijativu i prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika, poslano je 17. rujna 2024., svim umjetničkim strukovnim udrugama koje imenuju članove i zamjenika članova Stručnih povjerenstava te je o tome obaviješteno Ministarstvo kulture i medija i isto je objavljeno na internetskoj stranici HZSU-a (*preslika predmetnog dopisa dio je ovoga Izvješća*).

Očitovanje o suglasnostima umjetničkih strukovnih udruga vezano uz Inicijativu i prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika poslano je i zainteresiranim umjetničkim strukovnim udrugama koje su HZSU-u podnosile zahtjev za uvrštavanje na popis umjetničkih strukovnih udruga koje imenuju članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava.

- **Obavljanje djelatnosti internet trgovine samostalnih umjetnika**

Ministarstvu gospodarstva upućen je 10. rujna 2024. dopis kojim se traži žurno očitovanje na predloženu dopunu članka 5. Zakona o trgovini, vezano uz obavljanje djelatnosti internet trgovine samostalnih umjetnika (*preslika predmetnog dopisa dio je ovoga Izvješća*).

Ministarstvo gospodarstva je 11. rujna 2024. putem elektroničke pošte odgovorilo da će zaprimljene prijedloge razmatrati u narednim izmjenama i dopunama predmetnog Zakona te da će HZSU o istome pravovremeno obavijestiti i pozvati na sudjelovanje (*preslika podneska dio je ovoga Izvješća*).

Prethodno navedena korespondencija objavljena je na internetskoj stranici HZSU-a.

- **Ostvarivanje prava na naknadu za prva 42 dana bolovanja samostalnih umjetnika**

Ministarstvu zdravstva upućen je 10. rujna 2024. dopis kojim se traži žurno očitovanje na predložene izmjene i dopune propisa vezano uz ostvarivanje prava na naknadu za prva 42 dana bolovanja samostalnih umjetnika (*preslika predmetnog dopisa dio je ovoga Izvješća*).

Očitovanje Ministarstva zdravstva još uvijek nije zaprimljeno.

Prethodno navedena korespondencija objavljena je na internetskoj stranici HZSU-a.

- **Imenovanje i verifikacija članova i zamjenika članova Stručnih povjerenstava za priznavanje prava samostalnih umjetnika**

Imenovanim članovima i zamjenicima članova Stručnih povjerenstava za priznavanje prava samostalnih umjetnika (u daljnjem tekstu: Stručno povjerenstvo) istječe mandat 31. prosinca 2024.

Na temelju članka 11. stavka 1. Pravilnika HZSU je 12. rujna 2024. uputio dopis, odnosno pozvao postojeće umjetničke strukovne udruge, koje su do stupanja na snagu Pravilnika imenovale članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava i koje su upisane u Registar udruga Republike Hrvatske, da imenuju članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava prema područjima umjetničkog stvaralaštva.

Većina umjetničkih strukovnih udruga postupila je u skladu s prethodno navedenim te su imenovale članove i zamjenike članova Stručnih povjerenstava.

Na temelju članka 12. stavka 1. Pravilnika, Upravni odbor HZSU-a verificirao je mandat članova Stručnih povjerenstava i njihovih zamjenika imenovanih od umjetničkih strukovnih udruga na razdoblje od 1. siječnja 2025. do 31. prosinca 2028., odnosno na mandat od četiri godine.

Člankom 10. Pravilnika propisano je, među ostalim, da HZSU imenuje jednog predstavnika-člana i jednog zamjenika člana Stručnih povjerenstava prema područjima umjetničkog stvaralaštva iz članka 13. Pravilnika.

Na temelju članka 29. stavka 1. točke h) Statuta HZSU-a, Upravni odbor HZSU-a postupio je u skladu s prethodno navedenim te imenovao predstavnike HZSU-a u Stručna povjerenstva.

- **Obrazac zakonodavnih aktivnosti Ministarstva kulture i medija za 2025. godinu - Nacrt prijedloga Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva**

Ministarstvo kulture i medija je u listopadu 2024. na e-Savjetovanju objavilo Obrazac zakonodavnih aktivnosti Ministarstva kulture i medija za 2025. godinu (*isti je dio ovoga Izvješća*) u kojem se navodi da će se u IV. tromjesečju 2025. godine uputiti u proceduru Vlade Republike Hrvatske nacrt prijedloga Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Navodi se da je cilj uređenje obavljanja umjetničke djelatnosti od strane samostalnih umjetnika i stručnjaka u kulturi u skladu s važećim zakonodavstvom Republike Hrvatske, Zakonom o općem upravnom postupku, Zakonom o zabrani i sprječavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti, također uzimajući u obzir i odredbe poreznih propisa. Jedan od ciljeva je i uvođenje Upisnika samostalnih umjetnika i stručnjaka u kulturi Republike Hrvatske, u koji bi se upisivali samostalni umjetnici i stručnjaci u kulturi koji obavljaju umjetničku djelatnost i stručno-umjetničku djelatnost. Također, jedan od ciljeva je rješavanje pitanja obavljanja umjetničke djelatnosti kao registrirane djelatnosti. Nadalje, uređivanje niza pitanja koja se odnose na uvjete i postupak stjecanja prava samostalnih umjetnika, čime će se značajno pridonijeti transparentnosti sustava financiranja doprinosa samostalnim umjetnicima iz sredstava državnog proračuna. Uredit će se djelatnost, osnivanje tijela te prestanak rada umjetničkih organizacija, udruživanje u umjetničke i stručno – umjetničke strukovne udruge te djelatnost i uvjeti pod kojima predstavnici udruga sudjeluju u radu Stručnih povjerenstava za priznavanje prava samostalnih umjetnika.

Upravni odbor je 2023. godine već imenovao te Ministarstvu kulture i medija dostavio popis predstavnika, odnosno zamjenika predstavnika HZSU-a koji će sudjelovati u radu radne skupinu za izradu predmetnog Zakona te se od Ministarstva kulture i medija, kao nositelja, očekuje daljnje postupanje vezano uz izradu nacrta prijedloga predmetnog Zakona, pri čemu će se predstavnici HZSU-a u radnoj skupini zalagati za zadržavanje stečenih prava te poboljšanje statusa samostalnih umjetnika i sustava priznavanja prava i revizije priznatih prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske.

- **Izbor predsjednika i zamjenika predsjednika HZSU-a**

Upravni odbor, u prosincu 2022., nakon provedenih izbora predstavnika u tijela upravljanja HZSU-a, imenovao je Hrvoja Kovačevića za predsjednika HZSU-a te Silvija Petranovića za zamjenika predsjednika.

Na temelju članka 31. stavka 4. Statuta HZSU-a, mandat predsjednika i zamjenika predsjednika traje dvije godine.

Od imenovanih članova Upravnog odbora, na temelju članka 29. stavka 1. točke g) Statuta HZSU-a, Upravni odbor bira predsjednika Upravnog odbora i zamjenika predsjednika.

Člancima 31. i 32. Statuta HZSU-a propisano je da je predsjednik Upravnog odbora ujedno i predsjednik HZSU-a. Za predsjednika HZSU-a može biti imenovan samostalni umjetnik koji je svojim umjetničkim stvaralaštvom i javnim djelovanjem dao zamjetan doprinos hrvatskoj kulturi i umjetnosti te doprinio ugledu HZSU-a. Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika traje dvije godine. Nakon isteka mandata, predsjednik i zamjenik predsjednika mogu biti ponovno birani.

Članovi Upravnog odbora, nakon provedene rasprave, jednoglasno su izabrali Hrvoja Kovačevića za predsjednika HZSU-a te Silvija Petranovića za zamjenika predsjednika, na temelju članka 29. stavka 1. točke g) Statuta HZSU-a.

Na kraju ovoga Izvješća želio bih naglasiti da Upravni odbor HZSU-a te Stručna služba HZSU-a kontinuirano rade na poboljšavanju uvjeta za obavljanje profesionalne samostalne umjetničke djelatnosti, a najviše na očuvanju i unapređenju statusa profesionalnog samostalnog umjetnika.

Na temelju članka 24. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, prema Ugovoru o obavljanju stručnih i administrativnih poslova za Stručno povjerenstvo za priznavanje prava samostalnih umjetnika, na HZSU su prenesene javne ovlasti temeljem kojih obavlja stručne i administrativne poslove u upravnom postupku po zahtjevima samostalnih umjetnika i poslove vezane uz rad Stručnih povjerenstava za priznavanje prava samostalnih umjetnika.

Stručna služba HZSU-a obavlja i poslove u skladu s odredbama Zakona o udrugama, poslove za tijela upravljanja HZSU-a i administrativne poslove predviđene Statutom HZSU-a.

Stručna služba HZSU-a svakodnevno stoji na raspolaganju članovima, pri čemu kvalitetno i profesionalno obavlja povjerene poslove i važan je oslonac samostalnim umjetnicima.